

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
 LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
 Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
 Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

AUCELLS.

A MON AMICH BENJAMÍ ROMO.

L'escena en un cel-obert d'una casa del carrer de Sant Pau. ¡Eyl! Un cel-obert ab lo seu indispensable pou, ab la corda nova, puig no fá una senmana que la varen cambiar pagant un tant cada vehi, perque l'amo es tant agarrat que no 's vol entendre de rahons, y ab un' aygua que 'l que l' ha probada un cop no la cambiaria per la de Canaletas y las finestras de las cuynas d' ahont surten uns olors de carn d' olla y de estofat que ni á can Cap de Creus lo fan tant bó.

Pero lo que dona gust de sentir, son unas cantúrias armoniosas, unas melodias, uns trinós, uns reflets, que ni 'ls cantants del Liceo, perque no hi ha vehi que no crihi aucells y en tolas las finestras s' hi veuen gábias ab fullas d' escarola penjadas en lo clau qu' antes s' hi posava 'l fregall y la bayeta.

La vehina del tercer pis que llavors tenia que tirar aygua, trobantse ab la cadena de la corda enganxada en l' agafador del quart, cridá:

—Senyora Angeleta, fassi 'l favor de desenganxar la cadena.

—Prou, digué aquesta sortint, he tirat aygua per rentar l'escarola y cambiar la del abeurador del aucell y me n' havia desoblidat.

—Are que diu d' aucells. ¡Quin rossinyol que t'el! Lo meu home que ab aixó 'n sap la prima, pues sent aucellaire pot pensar si hi entén, diu que val tolas las pessetas. Ja li dich jo que t'el una garganta d' or...

—Y no obstant lo vejes, contesta la senyora Angeleta, está tot estarrufat, sembla que mudí; pero per aixó brinca de las canyas al menjador, del menjador á la xicra, vamos, que dona gust de mirar, y 'l pobre ja t'el més de nou anys, al principi que 'l teniam l' havia de sentir!

—¡Qué 'n déu tenir de pretendents!
 —Si 'n t'el? Llavors de las festas de la Mercé, que va haberhi aquell certamen d' aucells á la Plassa Real, á volerlo vendre, á pés d' or lo compravan y encara un qu' es de Tarrassa, un dels principals organitzadors del certamen, nos diu que quan nos ne volguem despendre, ell y ningú més se l' ha de quedar.

—Jo, ja ho sab, bé 'n sento d' aucells, ne tinch la casa plena, perque quan l' home plega la parada... y vaja, prefereixo 'l seu ab la seva veuheta á tots los demés.

—Ja veurá, aixó vá á gustos: aquí t'el 'l canari de la del segon pis que canta fins á aixordar t'el una véu ben clara y bonca.

—Ay qu' es plaga senyora Angeleta! Deixim riure! ¡Pobre canari! Qué 'l vol comparar si sols sap la tonada favorita d' un qu' estava rel.ogat y que venia f. carinas?

—No, cregui, no me 'n burlo.
 —Qué diuhen del meu canari? saltá la del segon

pis, la Juliana casada ab un manyá de las Provincias, treyent lo cos per la finestra tola enfutismada, ¡qué pigaria que sols se l' hi semblés per la figura, ab as sevas espatillas y la petxuga! Qué canta milló 'l seu rossinyol que de tant vell no te veu, y sols sap saltar per la gábia?... Fugin d' aquí, vamos, que no saben lo qu' es cantar. Lo meu quan canta aquí 'l cel-obert, la gent que passa pel carre 's detura á escoltarlo.

—Are ha dit lo que t'el 'l seu canari, véu, res més que véu y trèguil de lo que ha après ab lo seu rel.ogat, que ho canta mecánicamente com un' o'ga. Pero en cambi 'l rossinyol de la senyora Angeleta sens tenir una véu potentia, canta ab un gust y fins sembla ab sentiment, pues no tot se redúheix á saltar per 'ls saltadors, qu' en vá buscará en lo seu canari.

En aixó 's veje un aucell volar pel cel-obert, posarse sobre la barana del terrat, dar dos ó tres passos, bellugar las alas com si volgués tocá 'l timbal, per darse ayre y pegant un xiulet dels més refitats dona una volada y 's perdé de vista. Al mateix temps se senti un crit. La del primer pis qu' estava bufant l' escayola del seu pinsá, distreyentse un xich l' hi havia fugit de la gábia.

—Corra Andreu, digué dirigintse al seu home, véu á veure si 'l pots agafar. Potser encara no haurá volat, salta 'ls terrats y emportaten la cadenera, per si sentintla cantar torna á ficarse á la gábia.

—¡Si qu' es llástima que l' hi haja fugit! digué la senyora Angeleta. Un pinsá tant bó; miri jo me l' escoltava sempre.

—M' agradaria que l' agafés, afegi la del tercer, no més me feya patir quant cantava, per por de que se li rompes un vás de dintre, tenia moments terribles que no s' acabavan may.

—¡Oh! Ja t'el rahó, mes per lo que 'm sap mes greu es per qu' era tant maco. A mi m' havian dit que com á pinsá era dels millors; pero 'l meu Andreu creya qu' era més bó que 'l rossinyol de la senyora Angeleta. L' havian de veure quant lo portavam al terrat á pendre 'l sol, allí 'l seu pit de vellut vermell l' hi brillava que pareixia de tornasol y l' haurian vist mirarse tot cofoy en l' abeurador, pentinarse las plomas; en fi, jo n' estava encantada al veure saltar, y aixó puch assegurarli: havent deixat al seu costat una gábia paradoxa, quan lo duyam al terrat, varem agafar vuit ó nou pinsans, pero tots famellas.

—¡Si qu' es particular!
 —¡Hoy tal!

—Y vosté que hi en'en, que n'hi semblava?
 —Ja li dich, m' agradava, no tant com lo canari de la Julia perque t'el la véu més bonica...

—No l' hi devia agradar gayre, saltá la Julia tota tibada, quan troba que t'el moments terribles que semblan lo xiulet del carril de Sarriá ja l' hi deuen agradar més los del seu rossinyol.

—Ja veurá, l' cant del pinsá tot son xiulets y 'l del rossinyol es tot dulsura y poesia y per lo tant d' un

altre género, qu' en la major part de las ocasions lo trobo més apropiat.

—Vamos, ja t'el bon advocat la senyora Angeleta y no necessita enrahonar tenintla á vosté qu' es de la partida.

—No senyora, jo soch imparcial, al principi escolto y callo y després me decideixo pel cantó que s' ho mereix.

—Estiguin bonas, féu la del primer, aniré á veure si l' Andreu l' ha agafat. ¡Quina desgracia! Era la distracció de las noyas.

—Jo me'n aniré á fer la sopa, afegi la del quart, estiguin bonetas.

—Si, vágisen, no hi fá cap falta, ja t'el qui la defensa.

—No, no ho cregui, no soch jo qui la defensa, ó sino escolti.

—Y se senti la véu bonica y dolca del rossinyol que ab lo dot millor que 's pot desitjar, es á dir lo talent natural, ab afligranadas notas, ab escalas y reflets que sols la natura l' hi havia ensenyat, omplia l' ayre de cants dolcissims que cada un enclobia un poema, sens que pogués ferlo desmereixer la véu clara y bonica del canari de la Julia qui tancá la finestra de cop, espantant al canari que deixá de cantar, mentres que 'l rossinyol dins de sa gábia tapada de paper vert retallat, deleitava y embriagava á la del tercer pis, que havent sentit cantar á mils los aucells, reconeixia 'l verdader mérit hont se vulla que 's presentés.

MISTER JHONSON.

GRAN TEATRO DEL LICEO.

LA TRAVIATA.

Aixis com no hi ha Nadal sense turróns, ni herencias sens disputas, tampoch se passa una temporada lirica que no 's canti la *Traviata*.

Desde la *princesa altiva* fins al últim aprenent botiguer, tothom coneix algun tros d' aquesta obra de 'n Verdi.

Y aixó que n' hi ha molts que no l' han sentida. A casa teniam una raspa que tot lo sant dia esbaltava 'l cel-obert cantant fins á esgargamellarse. En sa vida havia estat en cap teatro y no obstant en lo repertori que baladreja s' hi contavan dos trossos d' opera. Alló de la *dona móvila...* y la *Traviata dona-ma la pata... que cuan desimulo...*

Es innegable que la popularitat atrau al publich. Per altra part ningú nega lo merit de la obra del mes popular mestre de l' época moderna. Si algú hi troba defectes, aquests no son altra cosa sinó que la *Traviata* s' adapta fidelment al gust de quan vá ser escrita. ¿Es aixó una imperfecció?

Per ventura hi hauria crítich prou ignorant per negar lo mérit relatiu d' un quadre, de un edifici, per lo sol motiu de ser fet conforme al gust que dominava quan lo vá crear son autor?

Lo que seria censurable, es que un arquitecto del dia construhís segons l'estil d'un segle avans, sens acomodar-se als adelantos actuals; pero may ho sera 'l que en aquell temps vá aixecar un edifici ó un monument conforme 'l gust que llavors dominava.

Y tornant á la Traviata, jo tampoch se compendre que sigui un defecte 'l que tots la coneguém. Aquesta circumstancia proba que si la recordem es que 'l havem sentida ab gust.

Un amic meu exagerant la facilitat de aquella música y la popularitat de que disfruta, contava que un fabricant d'orgas, al acabarne una y sens posarli registre per cap pesa detornada, va ensajarla rodant la maneta y l'orga per si sola vá tocar tota la Traviata, desde 'l preludi al final.

Signi com vulgui 'l públich de Barcelona la sent ab gust. En proba d'aixó 'l diomenje vá anar al Liceo, una concurrència lluhida y numerosa que poch se n'hi fa lava per omplir de gom a gom lo teatro.

Lo primer acte vá ser un aconteixement d'aquells que s' recordan molt temps. Lo duo d' Armando y Violeta vá ser interpretat d' un modo que no 'ns l'esperavam. N' Massini y la Theodorini var'n mereixe una ovació d'aquella que no se n' tributan gaires. En l'aria aquesta artista vá estar tant bé y m' ho vá cantar tant á gust meu, que ben poch se n'hi vá faltar com no laixo á las taulas per darti las gracias en nom de tots los del quint pis, pel bon rato que 'ns vá fer passar cantant d'aquell modo. Y no m' hi hauria pensat gens si no hagués sigut per la por que tenia de no sentir la réplica que n' Massini l' hi canta desde la reboliga, que ja 'ls dich senyores, que no cal den anar més.

La escena en aquest acte vá estar molt ben servida. Figúrinse un saló de rebre ab tres taulas paradas ab la corresponent vagilla de ca 'n Florensa, toyas frescas á doyo y sobre tot unas estoballas netas de bugada que desde 'ls llims los aficionals á gastar los sis ratets varem disfrutar de una olor de lloer que enamorava. 'S veu que la bugadera no 's fa maculas á la roba.

La teca semblava d' un cobert de duro; pero segons se notava era de *guardaropilla*, á pesar de lo qual un corista que la deu ballar n'agre, s' mirava un pollastre d'aquells, ab uns ulls de agrahiment, que francament, se necessita ser pollastre de cartió per no haberli dit in énjam!

Lo coro feya goig. Las senyoras portavan trages nous de indiana forastera... y 'ls homes vestits de condes de mitxa fortuna, ab sabata escotada que 'ls anaba molt bé á la cara.

En lo segon acte, vaig notar un contrast entre Violeta y Armando. Men' res ella porta un trage de *lilon* ab flors de camp suposant que l' acció passa al istiu, pues son á la torre, ell surt ab capa y vestit de panyo negre ab adornos d' assabache, vanos un trage que m' hi jugaria un nap que l' han llogat á la Casa de Caritat á un dels del coixe de lujo de sis caballs.

Ab la escopeta á las n'ans, que per més senyas no 'm feya gaire goig rec rdant lo manech d' escombra de las set balas, lo senyor Massini 'ns vá cantar la romanca bo y esperant que saltés algun cap de cassa.

S' coneix que ab Violeta se la campavan bé, sense mald' caps, pero Nostre Senyor no vol que siguém felissos en la terra y vel' h'iaquí que, pobres xicots, mentres ella passava 'ls con ptes del gasto del dia, s' presenta 'l senyor Verger tot xano-xano, y després de dirli que es lo pare de Armando, l' hi enjega quatre fástichs, perque ab las sévas posturas distreu lo noy dels estudis y que quan s' acostan los exámens lo doblegan á carbassas. Lo rebufo fa 'l seu efecte y més de la manera que l' canta 'l senyor Verger, de modo que la minyona queda convensuda y promet anarse'n, con tal de que 'l noy no perdi la cartera, pues 's veritat que fa tres anys que no pot ferse aprobar d' Anatomia y aixó que segons ella diu cada vespre la estudian prácticament.

La escena de despedida entre 'ls dos minyons vá donar ocasió á la Theodorini per demostrar qu' es una artista de primera forza. Ja 'ls dich que si no ho han vist, no han vist res. Alló es amor, alló es passió. Que compon la que n' Piquet tenia preparada al Odeon per la tarde del dijous Sant y que 'l Governador l' hi vá demanar que suspengues.

Los toreros del tercer acte 'm van fer riure molt. Quina quadrilla! Semblavan cegos disfressats fent con-parsa per demanar caritat. Aquells que donan las banderillas al Torin fan més goig. Y 'l minyo que feya de primer espasa s' vá deixar amagar l' ou, figúrinse que vá sortir ab capa y muleta.

Lo que trobo estrany es que n' Massini s' fassi ab aquella gent fins al punt de arreglar ab ells una partideta de monte.

Se veu que Armando s' ha dat á la mala vida, pues més de fer lo taul, encare no surt Violeta ja l' hi fa

la mala acció de donarli diners, pues avuy ja se sap que 'ls corridos no 'n donan.

Son pare que estava amatent per quan lo noy ne fes alguna, surt y l' hi fa un feyo devant de la reunió aruantse 'l gran concertant que varen cantar admirablement y que 'l públich vá tenir lo rampell de no aplaudir com se mereixia.

En lo quart acte la Theodorini vá estar sublime. L' aria de la tos, lo duo y la mort, varen ser lo *visto bueno* qu' ella mateixa s' vá posar en la brillant fulla de serveys que 'l públich l' hi ha extes.

Quin realisme! Jo 'm vaig creure que moria de debó, y ja estava persuadit de haver de anar a fer de testimoni al Judici oral per declarar sobre la innocencia dels artistas que s' trobavan allí; pero despres entre 'ls aplausos quan vá tornar á sortir me vaig convence que las donas com la Theodorini s' moren y resucitan ab la facilitat que vos é y jo 'ns fumem un cigarret de paper.

LEYANDRO.

TEATRO CATALÁ.

LO PES DE LA CULPA.

Drama en quatre actes de DON F. UBACH Y VINYETA.

Anys endarrera tenia aquest drama 'l títol de *Pere Serafi*, sent una de las obras primeras que l' autor de *Honia, Patria y Amor* vá escriure... y no vá estrenarse. De manera que la criatura ha vingut al mon quan ja tenia quinze o setze anys d' edat.

Aixó tal vegada al públich no l' hi interessa gayre; pero a nosaltres sí. ¡Ay, eram tant felissos en aquella edat plena de ilusions y d' esperansas, en que 'l cultiu de la poesia era 'l llás de una amistat ferma y la gala més hermosa de la nostra joventut!

Pere Serafi, poeta catala del segle xvi que ha deixat pocas noticias biograficas y alguns versos sentits, dels quals se despren que a mes de poeta era pintor; Pere Serafi, qual apellido dona á creure que no conegué á sos pares, (nom de sant, fill de una acció *non sancta*; ja no havia de ser Pere Serafi un tipo misterios per tentar la imaginació de un poeta jove, com era llavors l' Ubach.

Per amenisar l' acció buscá un altre tipo histórich també, pero igualment de vida poch coneguda, y aquest fou en Moréu Palau, un bandoler catala noble y generós, per l' istil de 'n Serrallonga, tal com en Balaguer lo pinta.

Ab Serafi y Moréu, fentlos germans de pare; ab una condesa de Cardona mare de Serafi, y causa de la mort del pare d' aquest, un patje, á qui ella féu assessorar per evitar-se un compromís, ab una neboda de la Condesa, núvia á pesar seu de un jove capitá, y enamorada del pintor-poeta que l' hi fa 'l retrato y l' hi dedica versos; ab aquests personatjes principals, una caixa misteriosa que guia á un subterrani, y una rajola que tanca unas cartas, que son la clau del misteri, 'l jove Ubach vá combinar un drama, qu'en l' epoca en que sigue escrit, tal vegada l' hauriam aplaudit, ab entusiasme, perque llavors eran molt poch los que s' arriscavan a tractar aquest genero; pero que avuy no podem mirar ab la mateixa benevolencia.

Y no es que 'l drama estiga mal escrit. Té ánima, té fibra, lo llenguatge es dramátich, té escenas, com la primera del segon acte que ns transporta á l' época de Pere Serafi, de tal manera que no sembla sino que 'l poeta-pintor mateix l' haja escrita, y com la del final del acte tercer, en la qual un fill maleheix á la seva mare, no sabent que ho sia; pero sabéntho ella, escena plena de foch y d' elevació trágica, que s' imposa al públich y provoca entusiastas aplausos.

De manera que la reputació literaria del poeta queda salvada.

Pero en cambi 'l mecanisme escénich, ¡qué debil es! Quins recursos més puerils! Desde 'l bandoler del primer acte que agafa al virey y á la condesa de Cardona y 'ls deixa anar, á la senzilla demanda de'n Serafi, contentantse ab un pagaré que no ha de cobrar, perque 'l que s' presenti a ferlo efectiu pagarà 'l pa'o, fins á la ditxosa caixa que comunica ab una trapa y treu á una eixida secreta cosa que sab lo bandoler perfectament é ignora la mestressa de la casa: las entradas repetidas de 'n Moréu, lo desenterro de aquellas cartas, que tota persona de seny hauria destruhit... ¡quanta pobresa de recursos! ¡quina propensió als efectes de melodrama!

Lo públich no obstant ho aplaudeix, y en aixó no fá preferencias, que també 'ls aplaudeix á altres autors, que de semblants medis se valen en la trama de sas obras.

En cambi l' últim acte ab lo regoneixement de 'n Pere Serafi per sa mare y la mort de aquesta, es altamente dramátich, dramátich de bona lley, y 'l públich ó no l' enten ó no se 'n adona. Es que 'ls paladars estragats rarament admeten las delicadesas.

L' execució desigual.

En Goula molt bé en la maledicció. Aquella situació escau perfectament á las sévas facultats y al seu modo de dir tant fogós. A n' en Soler voldriam veureli més resolució tant en la manera de dir, com en la manera de moure 's La senyora Pallardó canta massa, quan diu los versos. En l' escena que precedeix á la mort, ahont se vey obligada á no alzar la véu, tingue moments felissos. A la senyora Parrenyo may l' haviam vista tant apatica, tant desapegada. R' goneixém que 'l personatje no té gran relleu pero al menos podia recitar ab una mica de convicció.

Respecte al actor que feya de capitá, qual nom ignorem, en Pere Serafi 'l mata al final del tercer acte; pero per anar bé, hauria de matarlo avants de comensarse l' obra.

J. R. R.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Ja haurán vist la revista de *La Traviata* en altre lloch del present número.

A mes de aquesta ópera s' han fet *L' Hebra* y la *Lucia*. En la primera vá distingirse notablement lo senyor Rapp, encarregat de la part de cardenal. La senyoreta Gini feya la princesa Eudoxia y la Doti la protagonista. Los coros admir. blement, havent de repetir-se lo brindis del acte primer.

La *Lucia*, desempenyada per la senyoreta Carlota Leria, lo senyor Giannini y Dufriche, vá anar un tant desigual.

Diomenje á la tarde vá donarse una representació de *L' Hebra* á la qual vá assistirhi molta concurrència. La idea de dar óperas á la tarde es digne del favor del públich que par sas ocupacions no pot assistir á las funcions de nit.

Al *Principal* s' ha estrenat la revista *De todo un poco*, de la qual ne parlarem la senmana entrant. Hi havia dos estrenos en un dia y á mes *Traviata* al Liceo. Ja veuhem que no podiam pás fernos trossos, per donar cap en tot.

Al *Reliro* s' ha estrenat lo *Boccaccio*. Ja debuen recordarse tots vostes del éxit que vá tenir aqueixa obra quan vá representarse en italiá per la companyia de 'n Bergonzoni en lo teatro *Principal*.

Lo libre dels poetas alemans Wabzel y Geneg ab música del mestre Soupe, ha sigut arreglat al espanyol per lo senyor Larra, que en aquesta obra ha consegut lo que generalment no logran los traductors, posarla en vers fácil y fer los *cantótils* ab gran acert.

En quan al desempeñyo, ha sigut bastant enrahonadet. La senyora Montañés fá un *Boccaccio* superior, aixis com las senyoras Castelló y Espí que están molt bé en sos respectius papers de *Lionello* y *Fiameta*. Los senyors Tormo, Hidalgo, Ripoll y Beltrami, en los de *Scatze*, *Lambertucho*, *Principe* y *Luterio* també están molt acertats.

Al *Circo Barcelonés*. A empentas y rodolons se ha pogut tornar á obrir aquest teatro ab dos companyias, una de zarzuela y una altra de ball. La primera está formada per artistas molt coneguts á... casa seva, que varen portar al patibul (*ejecutar* com diuhem en castella) á la zarzuela *El sacristán de San Justo*. Semblava que estiguessin en competencia per veure qui ho faria mes malament. No obstant de aixó, foren aplaudidas algunas pessas de música. La segona, es com he dit, de ball, figuranthi com á primera bailarina la coneguda cantadora y bailaora donya Amalia Ortega, que vá obtenir aplausos en lo ball *La casa de verindad*, repetint quatre ó cinch vegadas las *peteneras* que 'l públich vá demanarhi.

A *Novetats* dissapte vá estrenarse una comedia del reputat escriptor satirich y estimat amic nostre 'n Rosendo Arús y Arderiu.

La obra s' titula *La má oculta* y 'ls nostres lectors nos dispensarán que no 'n parlém, pues lo nostre judici tal vegada semblaria apassionat. Sols farém constatar que 'l públich vá aplaudir molt tant al autor com als artistas que varen desempenyarla.

La funció era á benefici del director de la companyia senyor Tutau, que vá rebre molts aplausos y varios regalos de consideració.

Al teatro *Espanyol* se vá estrenar lo drama patriórich *La Jumanca de Barcelona en 1843*.

Ja 'ls dich jo que després de haver vist una cosa tant bunyol, trobo que las bombas de Espartero fan molta falta.

Al *Tivoli* continúan fent cada drama que esparvera.

L' *Odeon* ha trobat una competència ab lo *Tivoli* que 'm sembla que n' Piquet haurá de ventilarlo, si vol que la gent no se l' hi esgarrinhi.

N. N. N.

LO RELLOTJER.

Ab un rellotje al davant
desmuntant y examinant
sa marxa ab tola catxassa,
lo rellotjé 'l dia passa
no fent rés. . de tant en tant.

Vá un forastè —Dèu lo quart:
voldria un rellotje bó.—
—Molt bè diu.—Cuyti qu' es fart.—
—i s' espera sols mitj quart
fintra un rellotje... d' alló.—
Pensa un xich: obra un calaix:
I hi presenta una enfilada
que tenia arreconada
y apart diu ab tò molt baix:
(—Aquest ray qu' es de passada!)
—Fu ano. aquí t'è vostè
una ganga verdadera:
una bot a àncora, à sé;
mentre exclama pèl darrera:
(—Un ciutadot! ¡No val ré!)
—Quin preu t'è?—Miri l' hi jurò
que no n' hi treurè ni un duro;
son set duros y bon g'ig—
—¿Que 's creu que m' he tornat boig?
(—Malo... Per 'xó no m' apuro.—)
—Miri n' hi prometo cinch—
—¿De cap manera!—(¡Ja 't tinch!!!)
—Afeigeixi una pesseta—
—Nada; aquí vá una dobeta
que es hèn nova y fá bon trinch—...
Marxa content y enganyat
obra 'l rellotje, 'l capgira
y se l mira. . y se l remira...
(Lo foraster:—) L' hi encertatl
(Lo rellotjer:—) ¡Ja hém fet firal

L' altre negoci es sabut
tant si es just, com ilegal:
tots sabèm, en general,
qu' un rellotje, à voltas brut,
paga per la molla real.

Un rellotjé de confiança,
un rellotje assegurat
per un amich senyalat
si no retrassa ó avansa,
l' endemà que la parat.

Entre vidres y clauhetas,
armileros, cadenetas...
(qu' es un gasto sens igual)
una dugas, tres pessetas...
sempre t'è segú 'l jornal.

Y comprant, y revinent,
fent camil is continuament
s' hi guanya molt t'è la vida:
sa obligació es molt reduhida...
No fia y vendre dolent.

Granollers—Mars, 1883.

PEPET DEL CARRIL

ESQUELLOTS.

Are que 'l pobre D. Joseph Maria es mort, are es
quan comensa à donar gust.

¡Reina santissima, y quina manera de picarse las
crestas los mestissos y 'ls cimarrons, los cimarrons, y
'ls mestissos!

Fins are hi havia un báculo y una mitra que 'ls im-
posava; pero un cop fora la mitra y 'l báculo, no tenen
aturador, y 's reparteixen uncs casanyas que fan tre-
mola 'l misteri.

¡Arriba valents, fins que no quedin mes que las quas!

La gresca vá comensar lo diumenje, el dia del
Señor.

Y vá seguir lo dimars.

Y es de creure que anirà continuant, dada la fuga ab
que s' ho han prés uns y a tres.

Diumenje, article al *Correo Catalan* y article al
Brusi.

Dimars, article al *Brusi* y article al *Correo Catalan*.

Ja 'ls dich jo que son terribles.

Quan dos se desafian, esperan la senyal dels padrins
y l' un tira darrera d' l' altre.

Pero e ls no: no esperan cap senyal... y quan tiran,
descarregan l' arma a la vegada.

Jo lo que penso es com s' ho arreglará 'l bisbe que
ha de venir à sustituhir à D. Joseph Maria.

Trobará 'l remat descompost, las ovellas hidrófobas,
y 'ls llops fent de las sévas.

Y ls uns y 'ls altres, alzarán un lletrero que dirá:

«Se matan obispos. Se disputa su cadáver.»

Pero, en fi, deixémlos estar y aném à cosas mes ale-
gres.

Pel corrèu interior rebo aquest

EPIGRAMA.

—Ahi vá marxá à Sellent
lo seu estimat Batista.

—¿Qué vols dir lo perfumista?
¡Que n' es d' amable y atent!
Quan vé 'm regala obsequios
cosmètics, savons, pomadas...
y mes de quatre vegadas
m' ha donat polvos d' arrós.

J. R.

A Italia are tractan de concedir vot à las donas per
elegir regidors y diputats provincials.

¡Pobre Sr. Rius y Taulet, no sortiria vosté regidor,
si aquí votessin las donas!

¿Saben qui 's menjaria la poma?

D. Enrique de Duran.

Cada dia, al sortir d' estudi hi ha pedradas entre
dos collas de xavals al cap-de-munt del carrer Nou de
la Rambla.

Son xicots que 's preparan per quant serán grans.
Los uns serán suscriptors del *Brusi*.

Y 'ls altres suscriptors del *Correo Catalan*.

L' altre dia vá posarse en escena en lo *Teatro Prin-*
cipal un drama de 'n B'asco, titulat *Soledad*.

Soledad es una venedora de periódichs de Madrid,
qu' enrahona com una marquesa, y que contrasta ab
una senyoreta catalana, que xampurreja 'l castellá y
demostra tenir bèn poca educació y ser sumament
cursi.

Lo públich vá veure l' obra ab desagrado.

Si tornan à posarla, *soletat* ho será de noms y de
fets, porque dupto que ningú vaja à veure una cosa
que posada à Madrid es una tonteria, pero que repre-
sentada à Barcelona sembla un insult.

Diàlech cullit al vol al sortir del *Principal*:

—¿Y la Tubau? ¡Quina manera de parlar l' idioma
de Catalunya! ¿Veritat?

—No 'n te la culpa ella, sinó l' autor, qu' en lloch
de crear una catalana que parla malament lo caste-
llá, ha creat una castellana que parla malament lo ca-
talá... Es à dir, una especie de *municipala*.

Fá més de un mes y mitj que vá desapareixe una
caixa de ferro de una casa del carrer de las Beatas....
No 's creguin, una caixa que pesava onze quintars.

Al últim aquest moble l' han trobat enterrat en un
altra casa del carrer de Egipcíacas. Y han sigut agafa-
das quatre personas.

—Ay, ay ¿perqué 'ns han dut à la presò?
—Per practicar las obras de misericordia.
—¿Es possible?

—Si... haviam enterrat un mort ab caixa y tot.

A l' iglesia de San Just vá morir repentinament una
dona.

De l' iglesia de Santa Maria, vá despendre 's un gran
tros de guix que si arriba à trobar algú dessota 'l
mala.

L' iglesia de Santa Mónica s' ha hagut de lancar per-
que amenassava ruina.

Y en Llauder y en Mañé barallantse com dugas fie-
ras, à riscos de que la Iglesia 's conmogui y s' ensorri.

Historia curiosa:

Dos frares franciscanos varen posar à casa del rector
de Algemesi (Valencia) y al despedirse varen empor-
tarse 'n *inadvertidament*, per supuesto, un bitllet de
banch de 25 duros.

—¡Ay! diu que exclamavan ab aire d' ignocencia.
¿Vol dir que aquest bossinet de paper val 25 duros?
Donchs miri, nosaltres nos creyam qu' era una estam-
peta.

Sansha acordat unirse à Barcelona.

Vels hi aquí un casament.

¿Que no menjarém confits Sr. Rius y Taulet?

Acaba de morir à Fransa Lluís Veuillott, escriptor
que sent jove era de la broma y del mon, y que des-
prés vá ferse de la crosta de baix, empleant en los seus
escrits y en sas ardents polémicas, un llenguatge vene-
nós y agressiu.

Dintre de aquest género era un escriptor de prime-
forsa.

Un dia un caricaturista, Andréu Gill, se presenta á
casa seva, demanantli que l' hi deixi pendre un apun-
te de la seva cara.

—Bueno, digué Veuillott, prengui l' apunte.

Pochs dias després sortia la caricatura del escriptor
neo, en forma d' arcánjel, horriblement lleig.

Y Veuillott deya:

—No sé quin capritxo ha tingut en Gill: ¿no hauria
valgut més que m' hagués pintat com à diable? Fer de
mi un àngel, vaya una ideal... Déu voler que 'm ba-
ralli ab tot lo paradís!...

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
Tanca un xich l' aixeta Quim
perque s' dos-tres molt de dos,
y des qu' en *Total* governa
que se 'ns ha pujat com tot.
Així un vespre s' exclamava
un senyò molt hu y molt gras,
que t'è en lo carrer dels ASES
una fabrica de taps.

RODA L' OLLA.

II.
Es tant l' hu-dos que haig de fer
per à hu-tercera anar
qu' encar que siga 'l Janer
la tot arribó à suar.

CIUTADÀ PAGO.

MUDANSA.

En los forns se sol trobá
la total posat ab a.
Los metjes la passan bè
quan hi ha tot posada ab e.
A n' als l'aires de cauf
se 'ls segueix la tot ab i.
Y à qui no creu tot aixó
l' hi faig una tot ab o.

EUDALY SALA.

SINONIMIA.

En *Total* t'è dugas tot
qu' en *Sagasta* l' hi ha donat,
y lector si te 'n fas tot
ell mateix es qui ho ha contat.

SIR BIRON.

LOGOGRIFO NUMERICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Una nació.
- 4 2 3 4 5 6 7—Nom de bestia.
- 1 2 3 4 7 8—En totas las casas.
- 2 3 5 6 7—Nom de bestia.
- 1 8 7 4—Objecte de cuyna.
- 3 7 1—Un peix.
- 8 7—Nota musical.
- 3—Una lletra.

ESPUMA DE MAR.

QUADRAT.

.....
.....
.....
.....

Omplir los pichs ab lletras de manera que llegidas hori-
zontal y verticalment digan. 1.ª ratlla, nom de dona.—
2.ª, malaltia de joves.—3.ª, un aucell.—4.ª, un instrument.

CAMILO P.

TRENCA-CLOSCAS.

D MATEU PLORS.

Formar ab las anteriors lletras lo titol de un drama ca-
talá.

SASTRE Y PARROQUÍ.

GEROGLÍFICH.

AIX
c m n
T I R J
9 9 9
dif
1 1 1 1 1

TRAPALGAR.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1. XARADA 1.ª—*Mar-tell*.
- 2. ID. 2.ª—*Ca-mi-la*.
- 3. MUDANSA.—*Borra-Berra-Borra-Borra*.
- 4. TRENCA-CAPS.—*Manila*.
- 5. CONVERSA.—*Pascuala*.
- 6. LOGOGRIFO-NUMERICH.—*Balenyá*.
- 7. QUADRAT.—
V A C A
A M O R
C O M A
A R A M
- 8. GEROGLÍFICH.—*Pels quarts pisos quatre pichs y repicó.*

Barcelona: Imp. de Lluís Tasse, Arch del Teatro, 21 y 23.

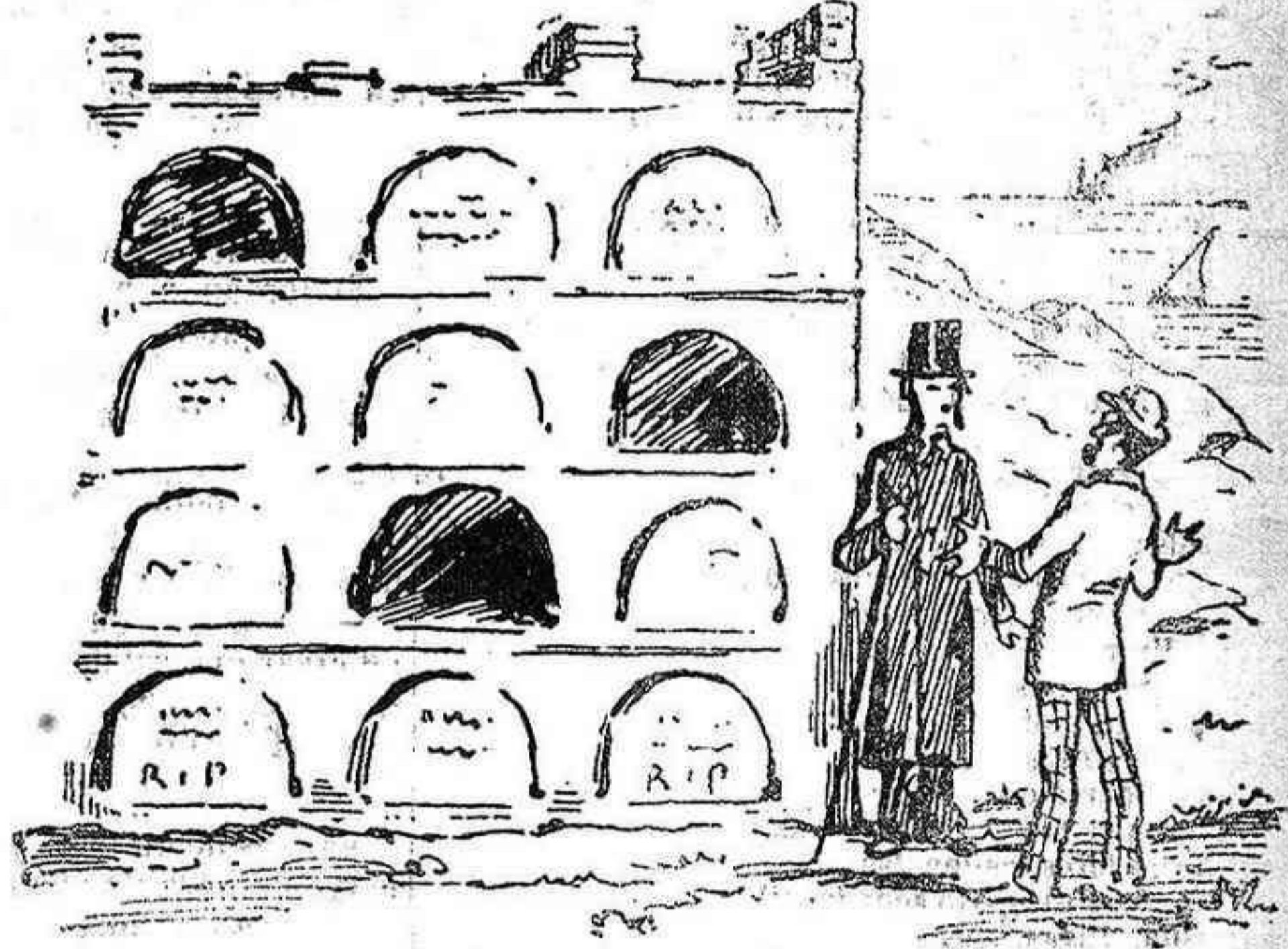
LO QUE PASSA Y LO QUE PASSARÁ.

Gran batalla ha comensat entre carcas y mestissos.

PEREGRINACIONES.—Ja 's coneix que s'acosta 'l temps de sortir á pastorar.

Cementiri nou, vicis yells.

ELECCIONES MUNICIPALES.—Señores funcionarios. Las elecciones se aproximan... Cumplid todos con vuestro deber... Cuarenta y nueve concejales desde sus escaños os contemplan.

JOCOS FLORALS DE 1883.—E se farà la feste á la faysó de les antigües usançaes ó no se 'n cantarà gal ni galina.